

Sygn. akt III KS 2/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół

w sprawie **M. S.**

oskarżonego z art. 197 § 1 k.k.

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2022 r.

skargi Prokuratora Rejonowego w R.

na wyrok Sądu Okręgowego w R.

z dnia 1 października 2021 r., sygn. akt III Ka (...)

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 9 października 2020 r., sygn. akt X K (...)

### **p o s t a n o w i ł:**

**oddalić skargę, a kosztami sądowymi postępowania  
skargowego obciążyć Skarb Państwa.**

### UZASADNIENIE

Prokuratura Rejonowa w R. w dniu 10 stycznia 2020 r. skierowała do Sądu Rejonowego w R. akt oskarżenia przeciwko M. S. w którym zarzucono mu, że w dniu 30 kwietnia 2019 r. w R., woj. (...) w mieszkaniu numer 21 przy ul. (...) doprowadził M. W. przemocą do obcowania płciowego w ten sposób, że przytrzymując ją za nadgarstki rzucił ją na łóżko, a następnie przytrzymując ją ciężarem własnego ciała, doprowadził do odbycia stosunku dopochwowego tj. o czyn z art. 197 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w R. wyrokiem z dnia 9 października 2020 r. sygn. akt X K (...), uznał oskarżonego M. S. za winnego popełnienia czynu i skazał go na karę

dwóch lat pozbawienia wolności zaliczając okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 30 kwietnia 2019 r. godz. 16:00 do dnia 9 czerwca 2020 r. godz. 12:49, przyjmując jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności za równy jednemu dniowi kary pozbawienia wolności. Orzekł również zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej M. W. na odległość nie mniejszą niż pięćdziesiąt metrów na okres czterech lat.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonego M. S. zarzucając w niej:

I. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, a mający wpływ na treść wyroku, poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przez bezpodstawne danie wiary zeznaniom pokrzywdzonej i w konsekwencji przyjęcie, że oskarżony w dniu 30 kwietnia 2019 r. doprowadził pokrzywdzoną przemocą do obcowania płciowego w ten sposób, że przytrzymując ją za nadgarstki rzucił ją na łóżko, a następnie przytrzymując ciężarem własnego ciała doprowadził do odbycia stosunku płciowego, podczas gdy zeznania pokrzywdzonej w części dotyczącej doprowadzenia jej przemocą do odbycia płciowego, są wewnętrznie sprzeczne oraz jawią się jako niewiarygodne na tle całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności:

- zeznań innych świadków tj. funkcjonariuszy Policji,
- wysłanych przez pokrzywdzoną do oskarżonego w dniu 30 kwietnia 2019 r. wiadomości tekstowych sms, oraz korespondencji oskarżonego z pokrzywdzoną przez komunikator tekstowy M. od dnia 25 kwietnia 2019 r. do dnia 30 kwietnia 2019 r.
- protokołu oględzin oskarżonego.

II. Obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, a to.:

- art. 4 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. przez nieuwzględnienie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego, a to wiadomości wysyłanych za pomocą sms-ów jak również komunikatora tekstowego M., a dotyczących obaw pokrzywdzonej co do złożenia przez oskarżonego i jego matkę niekorzystnych zeznań w sprawie dotyczącej bezpośrednio M. W.,

- art. 185c § 2 k.p.k. przez nieodtworzenie na rozprawie sporządzonego zapisu obrazu i dźwięku przesłuchania pokrzywdzonej z dnia 9 czerwca 2020 r.,  
 Podnosząc te zarzuty wniosk o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego M. S., ewentualne uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego, Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 1 października 2021 r., sygn. akt III Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w R. z dnia 9 października 2020 r., sygn. akt X K (...) i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Skargę od tego wyroku Sądu Okręgowego w R. złożył Prokurator Rejonowy w R., zarzucając temu orzeczeniu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu I instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, w sytuacji gdy okoliczności wskazane w treści uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego nie generują konieczności ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości.

Podnosząc ten zarzut Skarżący wniosk o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w R. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi odwoławczemu.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie przypomnieć wypada, że zgodnie z art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. W doktrynie podkreśla się, że z tego przepisu, cyt. „wynika obowiązek reformatoryjnego orzekania przez sąd odwoławczy, co w połączeniu z uprawnieniami do szerokiego przeprowadzania postępowania dowodowego powoduje, że ciężar merytorycznego rozpoznania sprawy spada na sąd drugiej instancji. W działalności sądu odwoławczego obecnie akcent jest położony na merytoryczny, a nie wyłącznie kontrolny charakter postępowania odwoławczego. Funkcją tego sądu nie jest powtórzenie całego postępowania dowodowego, ale ponowienie lub uzupełnienie materiału

dowodowego w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego przeprowadzenia kontroli odwoławczej w celu dokonania ustaleń faktycznych zgodnych z prawdą ” (D.Świecki (w:) *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II*, D. Świecki (red.), WKP 2018, komentarz do art. 437, teza 13). Brzmienie analizowanej regulacji nie pozostawia wątpliwości, że możliwość wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia o charakterze kasatoryjnym jest obecnie w istotnym stopniu ograniczona, a to z uwagi na fakt, że została zastrzeżona tylko do wyjątkowych wypadków, wyraźnie wskazanych w ustawie. Wyjątkowy charakter tego rodzaju judykatów wywołuje również konieczność jednoznacznego wskazywania w treści ich uzasadnień, która z przesłanek określonych w art. 437 § 2 k.p.k. stała się podstawą uchylenia wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2018 r., IV KS 7/18, LEX nr 2499850).

W przedmiotowej sprawie organ *ad quem* wyraźnie zasygnalizował, że powodem uchylenia zaskarżonego wyroku jest potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W ocenie Sądu Najwyższego teza ta przystaje do całokształtu wywodów zawartych w uzasadnieniu orzeczenia sądu odwoławczego, z którego jasno wynika, że powodem tym – wbrew twierdzeniom skarżącego – nie była jedynie konieczność przeprowadzenia dowodów z przesłuchania świadków, z którymi pokrzywdzona miała zetknąć się po zdarzeniu, czy wydania opinii psychiatryczno-seksuologicznej co do oskarżonego M. S., zgodnie z wymogami art. 202 § 3 k.p.k., lecz konieczność weryfikacji wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów (w tym zeznań pokrzywdzonej i wyjaśnień oskarżonego).

Specyfika i zakres czynności uznanych przez Sąd odwoławczy za niezbędne do przeprowadzenia, pozwalają uznać, że w przedmiotowej sprawie ziścił się warunek określany przez ustawodawcę mianem „konieczności przeprowadzenia przewodu na nowo w całości” (art. 437 § 2 k.p.k. zd. 2 *in fine*). Podkreślić bowiem należy, że przesłankę tę można uznać za spełnioną wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego skutkujące nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniając potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych

składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji (por. m. in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., sygn akt I KZP 3/19). W realiach niniejszej sprawy uchybienia popełnione przez Sąd I instancji skutkowały koniecznością uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku celem przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości.

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w postanowieniu.